

Boshlang‘ich sinflarga ingliz adabiyotini o‘rgatishda multimedia ta‘lim vositalarining ahamiyati

The importance of multimedia educational tools in foreign language teaching in primary school

O‘zbekiston Jahon tillari universiteti Magistratura bo‘limi Xorijiy til va adabiyoti (ingliz tili) mutaxassisligi 1-kurs talabasi
Baxtiyorjonova Mohira Bahodir qizi
moxira29112002@gmail.com

Samiyeva Sayyora Ne‘matovna

O‘zbekiston davlat jahon tillari universiteti, Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)

Annotatsiya:

Bu tadqiqot multimedia vositalarining til o‘qitish jarayonidagi rolini yanada chuqurroq o‘rganish, o‘quvchilarning darslarga qiziqishini va o‘rganishga bo‘lgan motivatsiyasini oshirish uchun ushbu vositalardan samarali foydalanishning zarurligini ko‘rsatishni maqsad qilgan. Xususan, boshlang‘ich sinfda til o‘rgatishda multimedia vositalarining ahamiyati va foydaliligi yuqori baholanadi. Tadqiqotning maqsad va vazifalari boshlang‘ich sinf o‘quvchilari uchun multimedia ta‘lim vositalaridan foydalangan holda darslarni o‘quvchilar va o‘qituvchilar uchun yanada samarali va foydali qilish uchun eng qulay usul va yondashuvlarni aniqlashdan iborat. Tadqiqotda multimedia vositalarining o‘quvchilarning o‘rganish jarayoniga ta‘siri, shuningdek, o‘qituvchilarning darslarni tashkil etishdagi samaradorligini oshirish bo‘yicha optimal yondashuvlar ko‘rib chiqiladi.

Kalit so‘zlar: multimedia ta‘lim vositalari, boshlang‘ich sinf, til o‘qitish, interaktiv darslar, ta‘lim texnologiyalari, raqamli ta‘lim resurslari, dars samaradorligi.

Annotation:

This research aims to explore the deeper role of multimedia tools in the language teaching process and to demonstrate the necessity of using these tools effectively to increase students' interest in lessons and motivation to learn. Specifically, the importance and effectiveness of multimedia tools in teaching languages at the primary school level are highly evaluated. The objectives and tasks of the research involve identifying the most convenient methods and approaches for primary school students by utilizing multimedia educational tools to make lessons more efficient and beneficial for both students and teachers. The study will examine the impact of multimedia tools on students' learning process, as well as optimal approaches to enhance teachers' effectiveness in organizing lessons.

Keywords: multimedia educational tools, primary school, teaching language, interactive lessons, educational technologies, digital learning resources, lesson effectiveness.

“Multi” va “media” soʻzlari birlashtirilganda, “multimedia” soʻzi hosil boʻladi. “Multi” soʻzi “koʻp” degan maʼnoni anglatadi. Multimedia - bu axborotni bir joydan boshqa joyga osonlik bilan uzatishga imkon beruvchi vosita turidir. Multimedia - bu matn, tasvir, audio va video orqali taqdimot boʻlib, foydalanuvchiga kompyuter yordamida navigatsiya qilish, ishtirok etish, yaratish va muloqot qilish imkoniyatini beruvchi havolalar va vositalar bilan birga taqdim etiladi. Multimedia - bu kompyuter yordamida matn, chizmalar, statik va harakatli tasvirlar (video), grafika, audio, animatsiya va boshqa barcha axborotlarni raqamli shaklda ifodalash, saqlash, uzatish va qayta ishlashning integratsiyalangan usulidir.

Multimediani oddiy qilib tushuntirishga harakat qiladigan boʻlsak, multimedia — bu matn, tasvirlar, grafikalar, audio va videolardan iborat boʻlib, foydalanuvchiga axborotni yanada samarali va foydali tarzda olish imkoniyatini beruvchi raqamli taqdimotdir. Tasvirlar va ovoz axborotni etkazish uchun ishlatiladi. Masalan, agar siz YouTube da video tomosha qilsangiz, ushbu axborotni faqat multimedia orqali olishingiz mumkin. Bu demak, siz nafaqat videoni, balki tasvirni ham koʻrasiz. Bundan tashqari, ovozni eshitib, hikoyani oʻqishingiz mumkin, shuningdek, maʼlumotlarga kirishingiz mumkin. Bu multimedia misoli boʻlishi mumkin.

Harri Samuelsning taʼkidlashicha, XXI asr globalizatsiya va axborot texnologiyalari davri hisoblanadi. Ijtimoiy media va axborot texnologiyalari soʻnggi rivojlanishlari chet tilini oʻqitishni yangi yoʻnalishlarga olib bormoqda. Til oʻrganish muhim, chunki ingliz tili dunyodagi eng muhim tillardan biri hisoblanadi. Shuning uchun ingliz tilini oʻqitish dunyodagi eng muhim fanlardan biridir. Aslida, biror tilning ona tilida soʻzlashuvchilari sonidan koʻra, ona tili boʻlmaganlarining soni koʻproq. Shuningdek, ingliz tili oʻqitishda hozirgi kunda oʻquvchining yoshi, millati va oʻrganish fonlari kabi turli kontekstlar mavjud, bu esa bugungi ingliz tili oʻqitishining muhim xususiyatidir. Zamonaviy taʼlim va zamonaviy texnologiyalar

birlashtirilib, zamonaviy ta'lim texnologiyasini yaratadi, bu esa ko'proq axborot va kuchli intuitivlik bilan ta'riflanadi. Zamonaviy ta'lim texnologiyalarining rivojlanishi ta'lim metodlari va resurslaridan tashqari, ta'lim modellari va fikrlashning o'sishini rag'batlantiradi. Dunyoning ta'lim tashabbuslari tez rivojlanib borar ekan, ko'proq odamlar multimedia o'qitishining ahamiyatini anglab yetmoqdalar, bu esa zamonaviy ta'limning tarkibiy qismidir. Maktablar, kollejlari va universitetlarda multimedia keng qo'llanilmoqda va bu, o'z navbatida, darslar orqali ta'limga kirib bormoqda. Multimedia o'qitish maktablar, kollejlari va universitetlarda mashhurlik qozonmoqda va tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, bu o'qitishning samarali usulidir. Biz multimedia o'qitishining hozirgi ta'lim texnologiyalari tufayli rivojlanishi kerak deb aytishimiz mumkin.

Yaponiyalik Xinnan Ye ta'kidlashicha boshlang'ich sinf o'quvchilari yosh bo'lib, ularning aqliy va boshqa jihatlari hali to'liq shakllanmagan, darsdagi faoliyatlari odatda aktiv va qiziqarli bo'lib, diqqatni jamlash qiyin. Agar o'qituvchi faqat an'anaviy o'qitish yondashuvini qo'llab, o'quvchilarga ko'p nazariy bilimlarni taqdim etsa, bu nafaqat o'quvchilarni zeriktirishi va jonli bo'lmagan his qilishiga olib keladi, balki ularni o'rganishga qiyinchiliklar yaratadi. Biroq, zamonaviy multimedia o'qitish strategiyalari boshlang'ich sinf o'quvchilarining akademik talablariga va shaxsiyat xususiyatlariga samarali mos keladi. Vizual, audio va interaktiv elementlar orqali multimedia o'qitish jonli va jalb qiluvchi bo'lib, dars jarayonini yaxshilaydi. Bu uslub o'quvchilarning qiziqishini uyg'otishi mumkin va ularni darslarga yanada faolroq jalb qilishga ilhomlantiradi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilar multimedia tasvirlari, tasavvur va til orqali boshlang'ich sinf o'quvchilari uchun qabul qilishga qulay ta'lim muhitini yaratadilar va o'quvchilarning ijodiy fikrlashini o'zaro aloqalar orqali rag'batlantiradilar. Bunday muhitda o'rganish o'quvchilarning o'rganish samaradorligini sezilarli darajada oshiradi. Ushbu o'qitish usuliga ko'ra, multimedia taqdimotlari, xushchaqchaq musiqalar, yaxshi o'rganish muhiti va yoqimli kayfiyat boshlang'ich sinf o'quvchilarining fikrlash darajasini samarali ravishda oshiradi. Multimedia o'qitishi odatda o'quvchilarga o'z qiziqishlari va o'rganish tezligiga

qarab o'rganishga imkon beradi, bu esa ularning mustaqil fikrlashini va ijodiy o'rganishni rag'batlantiradi. O'quvchilar o'z qiziqishlariga mos o'rganish materiallarini tanlashi, o'ziga xos muammolarni o'ylab ko'rishi va yangi g'oyalar va fikrlar bilan chiqishi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Alfadil, M. *Effectiveness of Virtual Reality Game in Foreign Language Vocabulary Acquisition*, 2020.
2. Golonka, E. M., Bowles, A. R., Frank, V. M., Richardson, D. L., & Freynik, S. "Technologies for Foreign Language Learning: A Review of Technology Types and Their Effectiveness", 2014.
3. Kuchai, O., Skyba, K., Demchenko, A., Savchenko, N., Necheporuk, Y., & Rezvan, O. The Importance of Multimedia Education in the Informatization of Society. IJCSNS, 2022.
4. Lei, Y. A Comparative Analysis of Multimedia Teaching and Traditional Teaching Models. Chinese Market, 2016.
5. Rasulova Z.D. Zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari o'quv jarayonlarini rivojlantirishning muhim omili sifatida // Science and education. – T., 2021.
6. Rasulova Z.D. Kompyuter vositasida texnologiya darslari samaradorligini oshirish // Science and education. – T., 2021.